

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 2000-04-19

RKT-036-w-02/99/HS

Decyzja Nr RKT 15/2000

Na podstawie art. 104 § 1 K.p.a. w związku z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 52 poz.547) odmawia się wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu na żądanie Pana Aleksandra Tadeusza H. A. zam. w Częstochowie w sprawie nakazania zaniechania stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na stosowaniu wygórowanych opłat abonamentowych i świadczeniu usług niskiej jakości przez Przedsiębiorstwo Usługowe „Telsat” z siedzibą w Częstochowie przy ul. Kościuszki 25.

Uzasadnienie.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach otrzymał do wiadomości skargę Pana Aleksandra Tadeusza H. A. (dalej zwany Panem A.) na działania Przedsiębiorstwa Usługowego „Telsat w Częstochowie (dalej zwany „Telsatem”). W dniu 28.12.98 r. Pan A. skierował do „Telsatu” żądanie przedstawienia do dnia 01.01.1999 r. szczegółowej kalkulacji wysokości opłaty za korzystanie z usług operatora wraz z uzasadnieniem, uznając, iż określony na 1999 r. abonament w wysokości 17 zł jest nadmiernie wygórowany i nieuzasadniony ekonomicznie, przy niskiej jakości świadczonych usług (karta nr 3).

„Telsat” w dniu 08.01.1999 r. przesłał Panu A. wyjaśnienia. Poinformowano o zapisach umowy abonamentowej i regulaminu świadczenia usług oraz, iż „Telsat” ustala opłatę w oparciu o rachunek kosztów, gdzie inflacja nie jest głównym składnikiem. Informowano Pana A., że pośród prywatnych operatorów na terenie Częstochowy „Telsat” miał w 1998 r. najniższą opłatę abonamentową oraz o tym, iż w budynku zamieszkiwanym przez niego działa firma konkurencyjna. (karta nr 27)

Skarga Pana A. była także przedmiotem postępowania wyjaśniającego Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach przeprowadziła postępowanie wyjaśniające, a autora skargi poinformowano o ustaleniach i o stanowisku organu antymonopolowego (karta nr 35, 48, 50, 146).

Między innymi wyjaśniano Panu A., że w umowach konsumenckich nie jest możliwe uzgadnianie ceny z każdym z osobna konsumentem, albowiem byłoby to nie tylko niemożliwe, ale też nie leżało w interesie tychże konsumentów. Informowano także, iż nie jest możliwe postawienie „Telsatowi” zarzutu żądania wygórowanych cen, gdyż operator nie posiada pozycji co najmniej dominującej na lokalnym rynku, a ceny są w sposób oczywisty zbliżone do żądanych przez konkurentów „Telsatu”.

Organ antymonopolowy ustalił co następuje.

W zarządzanych przez Zakład Budynków Komunalnych w Częstochowie (dalej zwany ZBK) zasobach mieszkaniowych, gdzie mieszka Pan A., działa pięciu operatorów telewizji

kablowej. ZBK w dniu 29.12.1995 r. zawarł umowę z Przedsiębiorstwem Usługowym „Telsat” (dalej zwany „Telsat”) w sprawie zasad budowy i eksploatacji telewizyjnej instalacji kablowej w budynkach administrowanych przez ZBK. Strony postanowiły, iż instalacja zostanie zaprojektowana i wykonana tak, aby umożliwiła pakietowanie programów. Budowa będzie powiązana z jednoczesnym eliminowaniem funkcjonowania istniejącej instalacji Azart. Abonenci pakietu podstawowego zwolnieni będą od obowiązku uiszczenia jednorazowej opłaty przyłączeniowej. Wysokość opłaty miesięcznej za pakiet podstawowy może ulegać zmianie wraz ze zmianą realnych kosztów i opłat ponoszonych przez operatora i musi być uzgodniona z ZBK. Strony postanowiły, iż operator zawierać będzie indywidualne umowy z abonentami, jednakowe dla wszystkich abonentów, przy zróżnicowaniu opłaty przyłączeniowej i konserwacyjnej, stosownie do zadeklarowanego pakietu programowego. Ponadto postanowiono, iż „Telsat” będzie zamieszczał bezpłatne ogłoszenia i informacje dotyczące remontów z zakresu działań statutowych ZBK lub spraw bytowych mieszkańców. ZBK poinformował organ antymonopolowy, że w latach 1998-1999 nie zarejestrował zgłoszeń mieszkańców – w tym również mieszkańców liczącego 123 lokale mieszkalne budynku przy Alei Niepodległości 29, gdzie mieszka Pan A., w zakresie działania operatorów telewizji kablowej. (karta nr 110 – 78)

Warunki świadczenia usług przez Przedsiębiorstwo Usługowe „Telsat” określa umowa i regulamin użytkowania sieci kablowej. Abonent „Telastu” ma pełną dowolność w wyborze pakietu programowego.

Przedmiotem umowy nr 983345 zawartej w dniu 14.03.1998 r. pomiędzy Panem A., a PU „Telsat” jest budowa i obsługa operatorskiej instalacji telewizji kablowej, znajdującej się w budynku zamieszkiwanym przez abonenta. Operator jest zobowiązany do stałego dostarczania sygnału telewizyjnego do gniazdka abonenta. Umowa ta zawiera informację, iż u operatora można zapoznać się z umową zawartą z administratorem budynku określającą między innymi warunki odbioru technicznego, warunki wykorzystania lokali i budynków. Zgodnie z zapisem § 4 umowy – wykaz i ilość programów, wysokość opłaty przyłączeniowej i abonamentu są zamieszczane w druku „oferta programowa”. Mogą one ulegać zmianie wraz ze zmianą realnych kosztów i opłat ponoszonych przez operatora. § 7 umowy stanowi, iż operator będzie przyjmował od abonenta zgłoszenia usterek w działaniu instalacji telefonicznie (wskazany nr), pisemnie lub osobiście w siedzibie firmy (wskazany adres i godziny pracy biura obsługi klienta).

Integralną częścią umowy jest regulamin użytkowania sieci kablowej PU „Telsat” umieszczony na odwrotnej stronie umowy. Zapis § 1 regulaminu określa obowiązki abonenta. W punkcie 1 tego paragrafu określono sposób wykonania instalacji w mieszkaniu abonenta. W punkcie 2 znajduje się zapis, iż abonent winien użytkować tylko takie urządzenia RTV, które spełniają wymogi obowiązujących w Polsce norm i przepisów dotyczących sygnału telewizyjnego i zasilania sieciowego. Użytkowanie tych urządzeń powinno być zgodne z instrukcją obsługi i wskazówkami operatora. Punkt 3 stanowi, iż abonent winien samodzielnie programować urządzenia RTV do odbioru programów retransmitowanych przez sieć kablową. Wyjątkiem jest zaprogramowanie przez operatora jednego wskazanego przez abonenta urządzenia RTV podczas montażu gniazdka abonenckiego. Zapisy § 2 regulaminu stanowią o obowiązkach operatora. Stosownie do zapisów zawartych w punkcie 8 – operator udziela pełnej informacji abonentowi na tematy oferty programowej, regulaminu, zmian które następują w sieci kablowej, nowych programów oraz informacji dotyczących sposobu użytkowania urządzeń RTV w swoim mieszkaniu. Punkt 9 stanowi, iż operator zawiadamia abonentów o przewidywanych przerwach w przesyle sygnału telewizyjnego wynikających z prac konserwacyjnych i modernizacyjnych. Zawiadomienie przyjmuje formę planszy w programie informacyjnym lub ogłoszenia wywieszonego na tablicy ogłoszeń w budynku. Zapis § 3 regulaminu stanowi o odpowiedzialności operatora. Operator nie ponosi odpowiedzialności za brak możliwości odbioru programów w urządzeniach RTV abonenta, wynikający z właściwości tych urządzeń (uszkodzenia i wady, niedostosowanie do odbioru

kanałów kablowych, itp.) lub z nieumiejętności obsługi i programowania tych urządzeń. Regulamin określa także w § 4 odpowiedzialność abonenta oraz w § 5 warunki odłączenia abonenta od sieci kablowej.

Pan A. zawierając z „Telsat” w dniu 14.03.1998 r. umowę, gdzie na odwrotnej stronie umieszczony jest regulamin, spośród zaproponowanych trzech pakietów programowych to jest: pakietu podstawowego, średniego i pełnego, wybrał pakiet pełny, co potwierdził własnoręcznym podpisem na umowie. Także podpisem na umowie potwierdził uruchomienie i zaplombowanie gniazda oraz prawidłowy odbiór telewizyjny. (karta nr 14).

„Telsat” poinformował organ antymonopolowy, iż cennik usług operatora dostępny jest w siedzibie firmy, na kanale informacyjnym i na życzenie abonenta dołączany do umowy. Zmiana opłat odbywa się raz w roku w miesiącu styczniu. Ustalając wysokość opłaty abonamentowej „Telsat” kieruje się ogólnym rachunkiem kosztów i przychodów w firmie sporządzanym pod koniec roku, oraz cenami na tym rynku usług. O zmianach w wysokości opłat „Telsat” informuje abonentów w formie pisemnej (karta nr 31).

„Telsat” w 1998 i 1999 r. oferował trzy pakiety programów i tak:

- 1/ w 1998 r. opłata:
 - za pakiet podstawowy 6 programów opłata wynosiła 3,00 zł,
 - za pakiet średni 14 programów opłata wynosiła 6,00 zł,
 - za pakiet pełny 32 programy opłata wynosiła 14,00 zł,
- 2/ w 1999 r. opłata
 - za pakiet podstawowy 6 programów opłata wynosiła 3,00 zł,
 - za pakiet średni 15 programów opłata wynosiła 7,00 zł,
 - za pakiet pełny 33 programy opłata wynosiła 17,00 zł.

„Telsat” stosuje bonifikatę stanowiącą równowartość jednomiesięcznego abonamentu dla wszystkich, którzy opłacą abonament za cały rok z góry. (karta nr 32).

Przedsiębiorstwo Usługowe „Telsat” działa na terenie Częstochowy i obsługuje ok. (...) abonentów. Na terenie Częstochowy 11 podmiotów świadczy usługi z zakresu telewizji kablowej to jest: „Top-Sat”, Telewizja Kablowa „Vega”, Polska Telewizja Kablowa, Miejska Telewizja Kablowa, „Telsat”, „Marsat”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik”, Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Północ”, „Telemedia”. (karta nr 32, 76).

W dzielnicy w której mieszka Pan A. w promieniu nie przekraczającym 1 km od jego budynku działa 4 operatorów telewizji kablowej to jest: Miejska Telewizja Kablowa, „Telsat”, Telewizja Kablowa „Vega”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik”. (karta nr 32)

W budynku Aleja Niepodległości 29, w którym Pan A. zamieszkuje, działają dwie konkurencyjne firmy świadczące usługi w zakresie telewizji kablowej to jest: Miejska Telewizja Kablowa i PU „Telsat”.

W 1998 r. opłaty abonamentowe za pakiet pełny u tych operatorów wynosiły:

- „Telsat” 14,00 zł,
- „Vega” 15,00 zł,
- MTK 17,30 zł,
- PKT 22,80 zł.

Opłaty obowiązujące w „Telsat” były najniższe.

Z usług Miejskiej Telewizji Kablowej na terenie Częstochowy korzysta ponad 5 tysięcy abonentów. Operator ten także działa na terenie budynku w którym mieszka Pan A. i jest konkurentem „Telsatu”. W ofercie programowej MTK ma trzy pakiety: pakiet minimalny 3 programy, pakiet średni 8 programów i pakiet pełny 40 programów. (karta nr 76)

Zarzut, iż PU „Telsat” dostarcza sygnał telewizyjny złej jakości został wyjaśniony w mieszkaniu Pana A. w dniu 31.03.1999 r., gdy przeprowadzano mediację bezpośrednią w obecności przedstawiciela Śląskiego Wojewódzkiego Inspektorat Inspekcji Handlowej

Oddział Zamiejscowy w Częstochowie oraz Pana A. i przedstawiciela operatora sieci kablowej.(karta nr 133) W obecności wymienionych osób wykonano pomiary poziomu sygnału, były prawidłowe, a ponadto przy pomocy telewizora kontrolnego dostarczonego przez serwis, stwierdzono, iż dostarczany sygnał jest prawidłowy. Natomiast na telewizorze Pana A. zaobserwowano zły odbiór sygnału, co było spowodowane wadą tego telewizora polegającą na tym, że głowica telewizyjna odstraja się od zaprogramowanych stacji, nie odbiera kanałów specjalnych. Telewizor ten jako wyrób produkcji radzieckiej sprzed wielu lat został przerobiony przez zamontowanie głowicy i modułu sterowania pilotem, a przeróbki takie są ingerencją w układ elektroniczny w sposób nie przewidywany przez producenta i mogą powodować złe działanie całego urządzenia. Tak więc w tej sytuacji trudno wina operatora sieci kablowej za nieodpowiedni stan techniczny należącego do Pana A. urządzenia RTV. W trakcie mediacji strony nie doszły do porozumienia (karta nr 133 i 137).

Organ antymonopolowy zważył co następuje.

Zapis art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy antymonopolowej stanowi – przedsiębiorcom zajmującym pozycję monopolistyczną zakazuje się pobierania nadmiernie wygórowanych cen. Zapis art. 7 ust. 2 stanowi – zakazy określone w ust. 1 dotyczą również przedsiębiorców zajmujących pozycję dominującą, o ile ich udział w rynku i stosowane przez nich praktyki wywołują skutki podobne do skutków zachowań przedsiębiorców o pozycji monopolistycznej.

Definicję legalną pozycji monopolistycznej zawiera zapis art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. nr 52 poz.547). Przez pozycję monopolistyczną rozumie się pozycję przedsiębiorcy, polegającą na tym, że przedsiębiorca ten nie spotyka się z konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym.

Definicję legalną pozycji dominującej zawiera zapis art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 24 lutego 1990r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. nr 52 poz.547). Przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, polegającą na tym, że przedsiębiorca ten nie spotyka się z istotną konkurencją na rynku krajowym lub lokalnym; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40 %.

Do stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej określonej w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy antymonopolowej konieczne jest łączne spełnienie następujących przesłanek:

- 1/ pozycja monopolistyczna na rynku
- 2/ pobieranie nadmiernie wygórowanych cen

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi w niniejszej sprawie, co opisano powyżej, przedsiębiorca to jest „Telsat” na lokalnym rynku nie posiada pozycji monopolistycznej oraz nie posiada pozycji dominującej. Można uznać, iż na lokalnym rynku pozycja „Telsatu” wynosi ok. (...)%, jest to pozycja bagatelna. PU „Telsat” obsługuje ok. (...) abonentów, nie można więc uznać iż posiada na lokalnym rynku pozycję co najmniej dominującą, a zarzut iż posiada na lokalnym rynku pozycję monopolistyczną jest nieprawdziwy.

Jak ustalono w niniejszej sprawie PU „Telsat” spotyka się z konkurencją na terenie Częstochowy, a także na terenie budynku Al. Niepodległości 29. Według Małego Rocznika Statystycznego w 1998 liczba mieszkańców Częstochowy wynosiła 258.600 mieszkańców (str. 73 tab. 21). Usługi operatora sieci kablowej świadczy 11 podmiotów na lokalnym rynku, co oznacza że istnieje konkurencja.

Warunkiem wstępnym do postawienia zarzutu naruszenia art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy antymonopolowej jest posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej. Stąd też w postępowaniu administracyjnym było analizowane, czy „Telsat” posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku operatorów

sieci kablowej. Według dokonanych w tej kwestii ustaleń udział „Telsatu” na lokalnym rynku operatorów sieci kablowej wynosi ok. (...) %. „Telsat” spotyka się zatem z konkurencją innych przedsiębiorców. Dlatego nie można mu przypisać pozycji dominującej w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy antymonopolowej na lokalnym rynku operatorów sieci kablowej. Skoro „Telsat” nie posiada pozycji dominującej na lokalnym rynku operatorów sieci kablowej nie może zatem wchodzić w grę nadużywanie tej pozycji z naruszeniem art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy antymonopolowej.

W związku z powyższym nie jest spełniona podstawowy konieczny warunek do zastosowania regulacji zawartych w ustawie antymonopolowej, albowiem „Telsat” nie posiada pozycji co najmniej dominującej na lokalnym rynku operatorów sieci kablowej.

Podmioty nie uprawnione do żądania wszczęcia postępowania administracyjnego we własnym imieniu, a więc nie wymienione w art. 21 ust. 2 ustawy antymonopolowej, składające organowi antymonopolowemu wniosek o wszczęcie postępowania z urzędu, nie mają prawa żądania wszczęcia takiego postępowania. Mają jedynie prawo oczekiwać, iż ich wniosek zostanie uważnie zbadany pod kątem wszczęcia postępowania z urzędu. Tym samym podmioty nie uprawnione do żądania wszczęcia postępowania z urzędu mają jedynie prawo być wysłuchane i poinformowane o motywach, którymi kierował się organ antymonopolowy odmawiając wszczęcia postępowania z urzędu. W niniejszej sprawie przeprowadzono postępowanie wyjaśniające informując Pana A. o dokonanych ustaleniach i stanowisku organu antymonopolowego. Niniejsza odmowa wszczęcia postępowania z urzędu stosownie do zapisu art. 21 ust. 1 ustawy antymonopolowej ma formę decyzji administracyjnej, która może być zaskarżona w trybie art. 10 ust. 1 ustawy celem poddania kontroli sądowej zgodności z prawem motywów, którymi kierował się organ antymonopolowy.

Wobec powyższego organ antymonopolowy uznał, iż brak jest podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego z urzędu przeciwko Przedsiębiorstwu Usługowemu „Telsat” w Częstochowie i stąd orzeczono jak w sentencji niniejszej decyzji.

Od decyzji niniejszej służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral